

Ventilatoren zijn geen overbodige luxe in Oekraïne. Door de warme zomers ligt hittestress op de loer

Nederlandse melkveehouder op Oekraïens pak melk

Kees Huizinga vestigde zich in 2003 in Oekraïne en mag met recht een landbouwpionier genoemd worden. Inmiddels bewerkt hij 15.000 hectare grond en melkt hij 1.600 koeien. Hij roept Nederlandse collega's op zich bij hem te voegen. Zelf behaalde hij landelijke roem: zijn foto prijkt op pakken melk in de landelijke supermarkten.

TEKST JEROM ROZENDAAL

BEDRIJFSPROFIEL

bedrijfsnaam	TOV Kischenzi
eigenaren	Kees Huizinga (45) (foto) en Gerard Tonkens (60)
melkvee	1.600 stuks
jongvee	2.000 stuks
rollend jaargemiddelde	10.700 kg melk, 3,6% vet, 3,3% eiwit
grond	15.000 ha, waarvan ongeveer 900 voor de veeteelt
teeltplan	300 ha luzerne, 600 ha mais

Aan de hobbelige betonweg lijkt geen einde te komen. Sommige delen zijn provisorisch gerepareerd met een laag asfalt. De reparaties zijn gedeeltelijk uitgevoerd met geld van het landbouwbedrijf van de Nederlandse boer Kees Huizinga, horen we later. 'Als ondernemer in Oekraïne heb je ook een verantwoordelijkheid voor de omgeving', zegt hij.

Als akkerbouwer aan de slag

Na een reis van twee uur vanuit Kiev komen we bij de hoofdlocatie van zijn bedrijf in Kischenzi, een dorpje ten zuiden van de Oekraïense hoofdstad. Vanuit het kantoor vertelt Huizinga hoe hij als zoon van een Groningse huisarts in 2003 na zijn studie aan de universiteit van Wageningen op 27-jarige leeftijd naar Oekraïne vertrok om daar als akkerbouwer aan de slag te gaan. 'In die tijd lag de helft van het Oekraïense land braak.

De landbouw was na de val van de Sovjet-Unie in elkaar gestort', vertelt Huizinga. Het potentieel in de graanschuur van Europa was enorm en Huizinga was gegrepen door het avontuur.

Kleintje met 15.000 hectare

In Oekraïne lag het land voor het oprapen en in tien jaar tijd werd een gepacht areaal opgebouwd van 15.000 hectare. Het zijn duizelingwekkende aantallen voor Nederlandse begrippen, maar in Oekraïne is Huizinga een kleine speler. Oekraïense en buitenlandse agroholdings hebben honderdduizenden hectares met uitlopers tot 600.000 hectare, vergelijkbaar met de hele provincie Friesland.

'De pacht prijs bedroeg destijds zo'n twintig dollar per hectare', herinnert Huizinga zich. Inmiddels moet hij tot 200 dollar per hectare neerleggen. 'De landbouw,

Links: Huizinga prijkt op Oekraïense pakken melk

Rechts: niet-productief vee staat in potstallen. Er is daarom veel stro nodig

▲
De kalveriglo's kunnen makkelijk omgebouwd worden tot groepshokken

vooral de graanteelt, is op eigen kracht, zonder financiële steun van de overheid, enorm gegroeid na de eeuwwisseling. Er zijn daardoor meer agro-ondernemingen in de markt voor de beschikbare grond', verklaart hij.

Melkvee als sociaal project

De melkveeactiviteiten dateren van 2007. 'Wij kregen toen de mogelijkheid ons grondbezit te vergroten door de overname van een kolchoz (een voormalige Sovjet-staatsbedrijf, red.) in Dobra, zo'n veertig kilometer van Kischenzi. Het was ons aanvankelijk om de omringende grond te doen', vertelt Huizinga. Om de lokale bevolking tegemoet te komen werd het noodlijdende melkveebedrijf van 250 koeien aangehouden. 'Door de lokale bevolking van werk te voorzien kunnen wij een meerwaarde bieden op de pachtprijs', legt Huizinga uit, die zo de concurrentie van andere agrohoudings pareert.

Nadat de Nederlander het melkveebedrijf had overgenomen, slaagde hij er met simpele ingrepen in de productie te verdrievoudigen van 4 tot 12 liter melk per dag. 'De ramen in de stallen werden eruit geslagen en tussenschermen verwijderd om zo doorstromen van frisse lucht te hebben', geeft hij als voorbeeld. 'In de winter hadden we toen wel een groot probleem, omdat alle waterleidingen bevroren en we daar niet op voorbereid waren.'

Ontwikkeling naar renderend bedrijf

Wat begon als een sociaal 'product', is inmiddels uitgegroeid tot een melkveebedrijf dat zich tot de grotere bedrijven van het land mag rekenen. 1600 aangekochte holsteinkoeien produceren gemiddeld 10.700 liter melk en worden sinds twee jaar gemolken in een melkcarroussel met ruimte voor tachtig koeien. Anno 2020 staan er evenveel werknemers op de loonlijst als in 2007: vijftig.

Melkgift Oekraïne daalt en **de melkqualiteit is twijfelachtig**

Het Oekraïens Nationaal Agrarisch Onderzoeksinstituut voorspelde in een rapport eind vorig jaar dat de melkproductie in het land met 42 miljoen inwoners tegen 2030 met 12,3 procent zal dalen tot 8,8 miljoen ton. Ter vergelijking: Nederland, dat 17 miljoen inwoners telt, produceert anno 2019 een kleine 14 miljoen ton.

De professionele Oekraïense melkveehouderij kan de groeiende vraag niet bijbenen. Behalve de binnenlandse vraag wacht er ook een enorm exportpotentieel, aldus René Kremers, die namens Difco, een dochteron-

derneming van Van Der Ploeg International uit Leeuwarden, actief is Oekraïne. Difco is vertegenwoordiger van CRV, CowManager en Cowsignals. Daarnaast adviseert Difco Oekraïense melkveebedrijven en Nederlanders die een melkveebedrijf willen vestigen in Oekraïne. 'Goedkope, vruchtbare grond en arbeid brengen een enorm concurrentievoordeel met zich mee', zegt Kremers. Kwaliteit is het grootste pijnpunt voor de sector, aldus Kremers. 'Landen als China willen nu nog geen melk uit Oekraïne, omdat de kwaliteit twijfelachtig is.'

Volgens Kremers verpesten vooral de verouderde, voormalige Sovjetbedrijven het imago van de sector: 'Hier worden geen investeringen gedaan en er wordt erg slordig omgesprongen met diergezondheid en melkqualiteit.'

Kremers zegt dat deze melkveebedrijven naast de akkerbouwactiviteiten worden aangehouden om de lokale bevolking van werk te voorzien. 'Zo blijft de lokale bevolking van wie de landbouwgrond gepacht wordt, tevreden. Dit verkleint de kans dat zij het land aan een andere agrohouding gaan verpachten.'

De Groningse akkerbouwer, zonder ervaring in de vee­teelt, trok zeven jaar geleden de ervaren Deen Allan Berg­holdt aan, die het dagelijkse management op het veebe­drijf voert. ‘We zochten iemand met verstand van koeien’, verklaart Huizinga. ‘De komende jaren willen we door­groeien naar een melkveestapel van 3500 koeien’, schetst hij de toekomstplannen. Hij rekent voor dat hiermee een investering van meer dan 10 miljoen euro gemoeid is. ‘De stallen alleen al kosten zo’n 1200 euro per koeplaats en de aankoop van vaarzen bedraagt 2000 euro.’

Oproep aan Nederlandse veehouders

Op dit moment zijn de eigenaren in gesprek met ver­schillende potentiële investeerders, waaronder een ge­stopte Nederlandse melkveehouder. ‘De Oekraïense melkveehouderij heeft een gouden toekomst’, vertelt Huizinga. ‘Nederlandse boeren die in Nederland met de verkoop van hun bedrijf een kapitaal hebben vergaard, kunnen zich hier perfect vestigen. Er is de komende honderd jaar nog geen mestoverschot en de grond is goedkoop en vruchtbaar. Bovendien heerst er een melk­tekort dat alleen maar toeneemt.’

De Oekraïense melkproductie blijft, ondanks de inspan­ningen van een aantal middelgrote boeren die hun be­drijfsvoering optimaliseren en de veestapel uitbreiden, nog steeds dalen, terwijl de bestedingskracht van de bevolking juist mondjesmaat toeneemt. ‘Veel semi-pro­fessionele bedrijven hebben hun koeien aan de ketting staan en produceren laagwaardige melk van gemiddeld 15 liter per koe. Dat systeem is niet bestendig.’ Ook huis­tuin-en-keukenproductie bij mensen in de achtertuin, nu nog goed voor 70 procent van de nationale melkplas, zal op termijn uitsterven, is de verwachting van Hui­zinga en andere experts.

Amerikaans model

‘Mijn inschatting is dat de Oekraïense melkveehouderij zich zal ontwikkelen naar Amerikaans voorbeeld met een aantal grote melkveebedrijven’, zegt Huizinga. Zelf heeft hij met zijn plannen alvast deze kaart getrokken. Door de grootschaligheid van het bedrijf is er ook ruimte voor moderne investeringen. Zo zorgt een mestscheider voor het scheiden van de drijfmest en wordt de dikke fractie als strooisel in de ligboxen gebruikt.

Een andere, veel grotere investering is de melkcarrousel van het merk GEA. ‘Die was nodig om uitbreiding van de veestapel mogelijk te maken’, geeft hij aan. Na de inge­bruikname van de carrousel is de melkfrequentie naar drie keer opgeschroefd. ‘Mede hierdoor ligt de productie nu 4 kilo hoger per koe’, vertelt hij. Tal van technologi­sche opties van de melkcarrousel zijn nog niet benut. Zo wordt eraan gedacht de installatie in de toekomst uit te rusten met Afilab.

Met deze en andere maatregelen denkt Huizinga de hui­dige kostprijs per liter melk van 28 à 29 cent te kunnen terugbrengen tot 23 cent. Hij wijst naast goedkope ar­beid van gemiddeld 500 euro per maand ook op de voer­kosten, die in Oekraïne lager liggen dan in Nederland. Het ruwvoer voor de veestapel wordt door de akker­bouw­tak van het consortium geproduceerd. De Neder­lander heeft 600 hectare uitgetrokken voor mais en 300 voor luzerne, dat in Oekraïne wegens de droogte als alternatief dient voor gras. ‘De maisopbrengsten zijn sterk afhankelijk van het weer, maar liggen gemiddeld

Het onderkomen van de drachtige vaarzen is de enige herinnering aan het Sovjetverleden op het bedrijf

tussen de 40 en 50 ton per hectare en luzerne op zo’n 10 ton droge stof per hectare’, zegt hij.

Tegenover de (potentieel) lage productiekosten staat een goede melkprijs. Huizinga ontvangt op het moment van interview, begin februari, 38 cent per liter. De melkprijzen zijn in Oekraïne behoorlijk volatiel. Zo lagen ze in 2011-2012 op 50 cent, maar daalden ze na de uitbraak van de burgeroorlog in het oosten van het land in 2014 tot 16 cent.

Foto Huizinga prijkt op melkpak

Door de dalende melkproductie en stijgende vraag is Huizinga hoopvol over de toekomst. Het feit dat zijn melk wordt afgehaald door Molokia, een zuivelverwerker 450 kilometer verderop, spreekt daarbij boekdelen. ‘Kwalitatieve melk is niet zo wijdverbreid in Oekraïne’, verklaart Huizinga. Trots toont hij een foto van hem op een pak melk. ‘Het is onderdeel van een marketingcam­pagne van Molokia, waarbij men op de pakken melk aandacht schenkt aan de oorsprong van de grondstof.’ Zo is de Nederlandse boer zijn roem als landbouwpionier inmiddels ontstegen en maakte ook de Oekraïense con­sument kennis met hem. |

Extra foto's online

Meer beelden van het bedrijf van Kees Huizinga zijn te vinden op de website van Vee­teelt.

[▶ Fotoserie op **veeteelt.nl**](#)